

تبیین ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر روستایی با رویکرد تئوری بنیانی (مورد مطالعه: روستای شمشیر از توابع شهرستان پاوه)

پوریا سعدالهی

دانش آموخته ی دکتری گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، بیرجند؛ ایران

کوروش روستا*

دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، بیرجند؛ ایران

احمد یعقوبی فرانی

دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا همدان، همدان؛ ایران

رضا برادران

دانشیار گروه زراعت و اصلاح نباتات، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، بیرجند؛ ایران

چکیده

هدف از این مطالعه، تبیین ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر در روستای شمشیر با رویکرد تئوری بنیانی می باشد. سوال اصلی پژوهش این بود که چه عواملی تبیین کننده ی ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر در روستای شمشیر هستند؟ تحقیق از نظر هدف کاربردی، روش تحقیق کیفی، روش های مورد استفاده برای جمع آوری داده ها؛ مشاهده، مصاحبه ی ساختار نیافته، یادداشت برداری و گروه متمرکز و روش تجزیه و تحلیل داده ها نظریه ی داده بنیاد می باشد. نمونه گیری تحقیق، با استفاده از رویکرد نمونه گیری هدفمند و روش نمونه گیری نظری بوده است و از فقرای روستایی تحت پوشش کمیته ی امداد امام و اداره ی بهزیستی شهرستان پاوه مصاحبه انجام گرفته است. داده های مصاحبه در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی مورد تحلیل قرار گرفتند تا مفاهیم و مقوله ها طبقه بندی گردد. کدهای باز شامل ۷۰ مفهوم و کدهای محوری شامل ۲۴ مقوله در قالب ابعاد شش گانه ی مدل پارادایمی شامل شرایط علی، شرایط زمینه ای، پدیده ی اصلی، شرایط ضمنی، راهبردها و پیامدها شناسایی شدند. در نهایت حمایت دولت، شرکت های خصوصی و تعاونی و سیاست های اقتصادی دولت و سایر نهاد ها راهبرد هایی در جهت کاهش فقر در روستای شمشیر هستند.

واژه های کلیدی: فقر، ساختار اقتصادی، ساختار اجتماعی، ساختار سیاسی، گرند تئوری

* Corresponding author: K.roosta@iaubir.ac.ir

مقدمه

با توجه به اهمیت موضوع، از اواخر دهه ی ۱۹۷۰ و به ویژه با شروع دهه ی ۱۹۸۰، به دلیل پذیرش برنامه ی اصلاح ساختاری، آزاد سازی و خصوصی سازی توسط بسیاری از کشورهای جهان، فقر و حمایت از اقشار آسیب پذیر مورد توجه بسیار قرار گرفت (Allen, 2017). در خصوص مساله ی فقر بسیاری از اندیشمندان و سیاست گذاران به بحث می پردازند. اساس بحث آن ها این است که برای برخورد با مساله ی فقر باید مشکل به درستی شناسایی شود (Munoz, 2018). محو کامل فقر نیاز به برنامه ای بلند مدت و مستمر دارد که پیش درآمد آن شناسایی ساختارها و عوامل اثرگذار بر فقر است (Francis, et al, 2019). به منظور مقابله با این پدیده ضروری است که ساختار و فرآیندی که منجر به تشدید آن می شوند، شناخته شوند (نیازی و عشایی، ۱۳۹۵). بسیاری از اندیشمندان توسعه از جمله رابینسون معتقدند که فقر وقتی وجود دارد که یک جامعه از نظر طبیعی فقیر باشد. به عبارت دیگر، اگر کشوری برخوردار از منابع طبیعی غنی و کافی باشد، فقر در آن کشور کمتر اتفاق می افتد (Mcareavey, 2019). اوتسوکا، معتقد است ریشه ی فقر را باید در نظام اقتصادی جستجو کرد. او می گوید مردم به این دلیل فقیراند که هنوز اقتصاد آزاد، رقابت و بازار آزاد را تجربه نکرده اند (Clarke, et al, 2017). اقتصاددانان کلاسیک در برابر فقر واکنش های متفاوتی داشته اند. اسمیت می گوید جامعه ای که بخش اعظم آن را فقرا تشکیل می دهند هیچ گاه به شکوفایی و خوشبختی نخواهد رسید (Shortall and Brown, 2019). در مقابل مالتوس و ریکاردو، به شدت به تضعیف طبقه ی فقیر حکم کرده و هر گونه حمایت از این طبقه را مردود می دانند (Dauda, 2017). استان کرمانشاه با دارا بودن حدود ۳ درصد از کل جمعیت کشور و وسعت جغرافیایی قابل توجه و امکانات و قابلیت های مناسب اقتصادی - اجتماعی همواره با کاستی ها و محرومیت هایی روبه رو بوده است. آمارها صرفا حکم تایید مشاهدات میدانی از بیکاری، فقر و حاشیه نشینی در این استان غربی را دارند. جمعیت فقیر استان کرمانشاه در سال ۱۳۹۵، بیش از ۳۸۱ هزار نفر برآورد شده است که چیزی حدود ۲۰ درصد جمعیت کل استان را تشکیل می دهد و از این جهت کرمانشاه هشتمین استان فقیر در سراسر ایران است (سالنامه ی آماری استان کرمانشاه،

۱۳۹۵). فقر در کرمانشاه دلایل زیادی دارد، مهم تر از همه بیکاری که بر اساس آخرین آمار اشتغال در سال ۹۵، کرمانشاه با اختلاف بالاترین آمار بیکاری را در سراسر ایران دارد. نرخ بیکاری در جمعیت بالای ۱۵ سال استان کرمانشاه ۷،۲۱ درصد و نسبت اشتغال تنها ۳۵،۳ درصد است. یعنی از جمعیت بالای ۱۵ سال استان، فقط ۳۵ درصد صاحب شغل اند و از این ۳۵ درصد هم ۱۶،۵ درصد هم شغل ناقص دارند یعنی به اجبار پیدا نشدن کار، تن به شغل های نیمه وقت و موقتی داده اند. همچنین آمارها نشان می دهند که فقر شدیدی در روستاهای استان وجود دارد. مقایسه ی آمار فقر در سال ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵ نشان می دهد که درصد فقرا (از ۴۳ درصد به ۶۲ درصد) و مرفهین (از ۲۸ درصد به ۳۸ درصد) افزایش یافته است (سالنامه ی آماری استان کرمانشاه، ۱۳۹۶). شمشیر یکی از روستاهای شهرستان پاوه در استان کرمانشاه، با مشخصات جغرافیایی ۴۶ درجه و ۲۵ دقیقه طول شرقی، ۳۴ درجه و ۵۹ دقیقه عرض شمالی، ۱۷۸۰ متر ارتفاع از سطح دریا با مساحت ۱۹۷۶ هکتار که ۴۵۰ هکتار آن جنگل است، می باشد. اقلیمی معتدل و خشک دارد و با حدود ۶۵۰ خانوار جمعیتی بالغ بر ۲۱۸۹ نفر دارد. شغل بیشتر روستاییان شمشیر کشاورزی، دامداری و باغداری است (سالنامه ی آماری استان کرمانشاه، ۱۳۹۸). ساختار اقتصادی در جامعه ی روستایی شمشیر، مبتنی بر اقتصاد معیشتی می باشد. از مهمترین ویژگی های اقتصاد معیشتی، کوچک بودن مقیاس، پایین بودن بازدهی تولید، عدم استفاده از فناوری های مناسب و عدم امکان توسعه ی فعالیت می باشد (Tiede, et al, 2019). بیکاری و عدم اشتغال اکثر جوانان روستای شمشیر مخصوصا قشر تحصیل کرده، باعث مهاجرت آن ها به شهرها شده است؛ چنان که بر اساس آمار، کل جمعیت روستای شمشیر (۲۱۸۹ نفر) شامل؛ ۵۲۳ مرد شاغل، ۸۵ زن شاغل، ۸۴۰ مرد بیکار و ۷۴۱ زن بیکار می باشد (سالنامه ی آماری استان کرمانشاه، ۱۳۹۸). سیاست های دولت ها نیز در بیشتر مواقع فقر روستایی را تشدید می کند. در سال های گذشته حمایت های دولت از روستاییان بدون انسجام مناسب بوده و در برخی موارد نیز بر علیه آن ها اتخاذ شده است. دولت از کارهای تولیدی روستاییان حمایت نکرده و سرمایه ی لازم را در اختیار آنان قرار نداده است. دولت همچنین برای حل مشکلات کارآفرینی روستایان و برطرف شدن موانع دریافت

حائز اهمیت بوده و پژوهشگران کشور را به تبیین و شناخت بیشتر آن در پژوهش‌های خود، ترغیب کند. دلایل اصلی پرداختن به پژوهش حاضر در روستای شمشیر عبارت است از؛ فقر از منظر ساختار سیاسی کمتر در جوامع روستایی تبیین شده است، فقر بیشتر با ساختار اقتصادی در کانون توجه بوده است و تاکنون پژوهشی در زمینه ی فقر، در منطقه ی مورد نظر صورت نگرفته است. حال مساله اینجاست که وضعیت فقر و ساختارهای آن در روستای شمشیر چگونه است و پیامدهای آن از منظر روستاییانی که آن پیامد ها را در زندگی فردی و اجتماعی خود حس کرده اند، چیست؟ طالب و پیری (۱۳۹۴) در پژوهشی به تبیین ساختار اجتماعی فقر از منظر فقرای روستایی آگنبد پیرمحمد از توابع شهرستان ملکشاهی، استان ایلام [پرداخته اند، نتایج تحقیق نشان دادند که عوامل ساختار اجتماعی از جمله، تضعیف شبکه ها، ناآگاهی اجتماعی، بی سواد و کم سواد نقش مهمی در ایجاد و تشدید فقر در جامعه ی روستایی مذکور داشته است. محمدی و همکاران (۱۳۹۱) در مطالعه ای با عنوان فرا تحلیل مطالعات فقر در ایران به این نتیجه رسیدند که در بیشتر مطالعات صورت گرفته شده، ساختار اقتصادی فقر با ۶۶ درصد، غلبه ی انکارناپذیری نسبت به سایر ساختارهای اجتماعی، فرهنگی و... دارد. پورطاهری و رکن الدین افتخاری (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان تحلیل عوامل اقتصادی و اجتماعی بر فقر روستایی در روستای خلجستان از توابع قم پرداخته اند؛ نتایج تحقیق نشان دادند عوامل اقتصادی در مقایسه با عوامل اجتماعی، نقش بیشتری در شکل گیری فقر در منطقه ی مورد نظر داشته است. قاسمیان (۱۳۸۵) در مطالعه ای با عنوان کاهش فقر در ایران بیان می کند که فقر نتیجه ی شکست‌های شخصی و فقط یک مساله ی درآمدی نیست. فقر به طور مستقیم تحت تاثیر عوامل ساختار اجتماعی (آموزش و بهداشت)، فرصت‌های سیاسی و دیگر عوامل مرتبط است. حسن زاده (۱۳۷۹) به بررسی اقتصادی فقر روستایی و عوامل موثر بر آن در ایران پرداخته و نشان داده است که در دوره ی بعد از انقلاب، نابسامانی‌های اقتصادی ناشی از جنگ و تحریم اقتصادی، رشد سریع جمعیت و تورم بالا، موجب آسیب پذیری اقشار کم درآمد جامعه شده و فقر را افزایش داده است. فرانسویس و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه ای به بررسی ساختار اجتماعی _ اقتصادی موثر بر فقر در روستاهای انگلستان پرداختند. یافته‌های حاصل از مطالعات آنان نشان داد عوامل

وام آن‌ها اقدامی صورت نداده است (سالنامه ی آماری استان کرمانشاه، ۱۳۹۵). بنابراین آگاهی از وضعیت فقر در مناطق روستایی استان کرمانشاه می تواند زمینه ساز مناسبی به منظور سیاست گذاری‌های کوتاه مدت و بلند مدت در امر توسعه ی استان باشد. مساله ی فقر در روستای شمشیر از جمله موضوع‌هایی است که توجه چندانی به آن نشده است و تاکنون پژوهشگران حوزه ی فقر و فقر شناسی پژوهشی درباره ی فقر و ساختارهای آن در روستای شمشیر ارائه نداده اند. بیشتر مباحث عنوان شده در زمینه ی فقر در روستای شمشیر به صورت جزئی ارائه شده است که جامع نیست؛ لذا پژوهش درباره ی مساله ی فقر آشکار شده و نیاز است که به صورت جامع و گسترده بررسی شود. بنابراین، توجه به وضعیت روستاییان و تلاش هرچه بیشتر برای شناسایی ساختارهای فقر می تواند از الزامات مهم باشد. مطالعه در زمینه ی فقر روستایی و بررسی عوامل موثر بر ساختارهای آن به منظور ارائه ی راهکارهای مناسب برای اجرای سیاست‌ها و برنامه های فقر زدایی اهمیت خود را آشکار می سازد. از این رو لازم است که موقعیت روستاییان شمشیر به دقت واکاوی شده تا بتوان ضمن استمرار بخشیدن به بهبود وضعیت زندگی آن‌ها، فرآیند ترویج رفاه اقتصادی، عدالت اجتماعی و امنیت سیاسی را از طریق کاهش فقر هموار کرد؛ نکته ی اساسی که در اغلب مطالعه‌ها مورد تاکید است، این است که روستاییان به خاطر روستایی بودن بیشتر در معرض فقر قرار دارند (Chambers, 2011)، پس با توجه به ضرورت مقابله با فقر از یک سو و در حاشیه قرار گرفتن روستاییان از جریان اصلی اجتماع از سوی دیگر، در پژوهش حاضر تلاش خواهد شد تا ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر و پیامدهای آن، از زبان خود روستاییان به دقت موشکافی شده و به بررسی آن پرداخته شود؛ زیرا با شناسایی فقر و ساختارهای موثر بر ایجاد آن می توان به برنامه ریزان جهت تهیه ی برنامه‌های مستندتر، در جهت کاهش فقر کمک کرد؛ همچنین می توان، بستری مناسب برای سایر پژوهشگران زمینه ی فقر و فقر شناسی فراهم نمود تا مطالعات خود را بر اساس آن انجام دهند. در بیشتر مطالعات مربوط به فقر در جامعه‌ی روستایی کشور تنها بر یک یا دو ساختار از فقر پرداخته اند و آن را از منظر ساختار اقتصادی، اجتماعی یا هر دو بررسی کرده اند و کمتر بر ساختار سیاسی توجه شده است، لذا انجام پژوهش در روستای شمشیر و شناسایی فقر از منظر ساختار سیاسی می تواند

روش تحقیق

تحقیق از نظر هدف کاربردی، از نظر پارادایم کیفی و از نظر روش، از نظریه ی برخاسته از داده ها بهره برده است. روش های مورد استفاده برای گردآوری داده ها در این مطالعه؛ مطالعات اسنادی و کتابخانه ای و مطالعه ی میدانی و ابزار گردآوری داده ها؛ مشاهده، مصاحبه های ساختار نیافته، یادداشت برداری و گروه متمرکز بود. جامعه ی مورد مطالعه در این تحقیق شامل تمام فقرای روستایی شمشیر اَقرای تحت پوشش کمیته ی امداد امام (ره) و اداره ی بهزیستی شهرستان پاوه] بود که نمونه های مورد مطالعه به صورت هدفمند و به روش نمونه گیری نظری انتخاب شدند. میانگین انجام مصاحبه های گروهی یک ساعت بود. پس از انجام ۱۰ مصاحبه ی گروهی و در نهایت با انتخاب ۳۰ نفر داده ها به حالت اشباع و تکرار رسیدند و محقق به این نتیجه رسید که با انتخاب نمونه های جدید مفهوم جدیدی یافت نخواهد شد، پس نمونه گیری متوقف شد. اعتبار پژوهشی با ارجاع به افراد مورد مطالعه، درجه ی برخورداری از بنیان تجربی، مناسبت روش های مورد استفاده و مرتبط بودن یافته ها با اهداف مورد نظر ارزیابی گردید. به منظور بالا بردن اعتبار یافته ها در این پژوهش، منابع نظری موجود در حوزه ی روش های تحقیق کیفی و تجارب پژوهشی در زمینه های دارای قرابت با موضوع به دقت مطالعه گردید. به این ترتیب، مناسبت روش ها و جامعه ی مورد مطالعه ی تحقیق با توجه به هدف کلان و اهداف اختصاصی مورد نظر پژوهش تایید شد و اعتماد پژوهشی با استفاده از تکنیک چند بعد سازی داده ای از جمله بررسی دیدگاه افراد مختلف در مکان ها و زمان های متفاوت و تکنیک چند بعدسازی روش شناختی ارزیابی گردید. همچنین از طریق مطالعه ی مستندات و منابع دست اول تلاش شد که فرآیند جمع آوری داده های کیفی، فرآیند کدگذاری، مفهوم پردازی و مقوله بندی کدهای استخراجی در فرآیند اجرایی تئوری داده بنیاد، تا حد ممکن روش مند و بر پایه ی اصول و مفروضات اساسی آن انجام گیرد. داده ها براساس اصول روش شناسی نظریه برخاسته از داده ها که شامل سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی است (ازکیا و ایمانی جرجانی، ۱۳۹۰)، تجزیه و تحلیل شدند؛ به این صورت که در پایان هر روز، تمام اطلاعاتی (دست نوشته) که از زمینه ی مورد مطالعه جمع آوری شده

ساختار اقتصادی در مقایسه با عوامل ساختار اجتماعی؛ نقش پر رنگ تری در فقر مناطق روستایی داشته است. مرسر و وریمپ (۲۰۱۷) در مطالعه ای با عنوان تبیین ساختار اجتماعی و اقتصادی فقر و پیامدهای آن بر خانوارهای روستایی شهر روتانا در کشور بوروندی به این نتیجه رسیدند که جنسیت سرپرست خانوار از مهمترین عوامل اجتماعی موثر بر فقر روستایی است. لیکاس و همکاران (۲۰۱۱) در مطالعه ای به بررسی ساختار اجتماعی فقر در خانوارهای روستاهای گیمبه در کشور رومانی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که نوع شغل و ویژگی های اشتغال اعضای خانوار بر فقر روستایی تاثیر ویژه ای می گذارد. لیکاس (۲۰۱۱) در مطالعه ای دیگر در باب تبیین ساختار اجتماعی و اقتصادی فقر در روستاهای شهرستان هرگیتا در کشور رومانی به این نتیجه رسید که فقر ساختاری اجتماعی دارد و عوامل ساختار اجتماعی سبب ایجاد و تشدید فقر در جامعه ی روستایی هرگیتا شده است. کریشنا (۲۰۱۱) در مطالعه ای به بررسی ساختار سیاسی موثر بر فقر در روستاهای شمال هندوستان پرداخت و نبود امنیت را از مهمترین مولفه ی سیاسی فقر در جامعه ی روستایی هندوستان عنوان کرد. در یک جمع بندی کلی می توان گفت که پژوهش های صورت گرفته در زمینه ی فقر روستایی در ایران، بیشتر بر ساختار اقتصادی و تا حدودی ساختار اجتماعی تکیه داشته است. اما بررسی پژوهش های خارج از کشور نشان داد، که علاوه بر ساختار اقتصادی و اجتماعی، ساختار سیاسی فقر نیز مورد پژوهش قرار گرفته است.

اهداف تحقیق

هدف این پژوهش، تبیین ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ایجاد کننده ی فقر در روستای شمشیر و گسترش پدیده ی فقر در میان مشارکت کنندگان مورد مطالعه در روستای مذکور با استفاده از رویکرد تئوری بنیانی بود که تحقیق آن به واسطه ی تلاش برای دستیابی به اهداف اختصاصی؛ شناسایی ساختار اقتصادی، ساختار اجتماعی و ساختار سیاسی فقر در روستای شمشیر؛ دنبال شده بود. در واقع این پژوهش در پی پاسخ به این سوال است که چه عواملی تبیین کننده ی ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر در روستای شمشیر است؟

استخراج می‌شوند. لازم به ذکر است که در طول مرحله ی تجزیه و تحلیل، روش مقایسه ی دائمی مورد استفاده قرار گرفت.

بودند به متن تبدیل شدند. در این فرآیند سه مرحله‌ای ابتدا داده های جمع آوری شده، دسته بندی می‌شود و به هر دسته عنوان مناسب داده و سپس از دل آن‌ها، مفاهیم و مقولات

جدول ۱- توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی

درصد	فراوانی	ویژگی های جمعیت شناختی
طبقات سن		
۳,۳۳	۱	پایین تر از ۲۵ سال
۶,۶۷	۲	۲۵-۳۵
۱۰	۳	۳۶-۴۵
۲۰	۶	۴۶-۵۵
۲۰	۶	۵۶-۶۵
۴۰	۱۲	بالتر از ۶۵ سال
جنسیت		
۲۰	۶	زن
۸۰	۲۴	مرد
وضعیت تاهل		
۱۰	۳	مجرد
۹۰	۲۷	متاهل
تحصیلات		
۶۰	۱۸	سیکل و پایین تر
۲۰	۶	دیپلم
۱۶,۶۷	۵	کارشناسی
۳,۳۳	۱	کارشناسی ارشد و بالاتر
میزان درآمد		
۵۰	۱۵	کمتر از ۵ میلیون ریال در ماه
۲۰	۶	بین ۵ تا ۱۰ میلیون ریال در ماه
۲۰	۶	بین ۱۰ تا ۱۵ میلیون ریال در ماه
۱۰	۳	بیش از ۱۵ میلیون ریال

منبع: یافته های پژوهشی، ۱۳۹۸

یافته ها

کدگذاری باز

جهت تبیین ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر در روستای شمشیر ابتدا در مرحله کدگذاری باز متن مصاحبه‌ها مورد تحلیل محتوای معمولی (عرفی) قرار گرفت. بدین صورت که متن مصاحبه‌ها با تحلیل خط به خط تجزیه و تحلیل شدند. مفاهیم بی‌ربط و نامناسب حذف شده و مفاهیم کلیدی

استخراج شدند. مفاهیم مشابه در هم ادغام شدند و فراوانی آن نیز ثبت شد. در این مرحله ۷۰ مفهوم مرتبط با تبیین ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر در روستای شمشیر بدست آمد (جدول ۲).

جدول ۲- مفاهیم استخراج شده در مرحله ی کدگذاری باز

ردیف	مفاهیم	فراوانی	کد
۱	ناتوانی در خرید دام	۶	A1
۲	ناتوانی در خرید ادوات کشاورزی	۲	A2
۳	کاهش قدرت خرید	۲	A3
۴	استحکام ضعیف مساکن	۱	A4
۵	فرسودگی سقف و دیوار مساکن	۲	A5
۶	به کار رفتن مصالح ابتدایی	۴	A6
۷	عدم استفاده از مصالح مقاوم	۳	A7
۸	پرداخت وام به روستاییان	۲	A8
۹	حمایت شرکت های تعاونی روستایی	۶	A9
۱۰	اشتغال توسط شرکت های خصوصی	۶	A10
۱۱	رضایت نسبی روستاییان از عملکرد دولت	۲	A11
۱۲	بهبود اقتصاد روستایی	۲	A12
۱۳	اولویت قرار دادن برنامه های عمران روستایی توسط دولت	۱	A13
۱۴	پایین بودن کشت و کار کشاورزی	۲	A14
۱۵	تولید کم محصول زراعی	۲	A15
۱۶	کمبود مرتع و کوهستانی بودن	۲	A16
۱۷	نبود کار در فصول دوم سال	۱	A17
۱۸	عدم انجام مشاغل باربری	۳	A18
۱۹	نبود صنایع روستایی	۱	A19
۲۰	کمبود مراکز کارآفرینی در سطح روستا	۲	A20
۲۱	از بین رفتن محصول به علت تگرگ	۲	A21
۲۲	نوسان قیمت محصولات زراعی	۱	A22
۲۳	نوسان قیمت محصولات باغبانی	۱	A23
۲۴	نوسان قیمت دام در بازار	۱	A24
۲۵	نبود دبیرستان در سطح روستا	۱	B1
۲۶	ضعف در امکانات آموزشی	۳	B2
۲۷	عدم برگزاری کلاس های آموزشی - ترویجی	۱	B3
۲۸	افت تحصیلی	۱	B4
۲۹	کیفیت ضعیف آموزش در مدارس	۶	B5
۳۰	کمبود مراکز بهداشتی	۲	B6
۳۱	ضعف در سیستم دفع زباله	۱	B7

B8	۴	آتش زدن زباله ها در جاده ی بالایی روستا	۳۲
B9	۵	مشارکت و همکاری ضعیف روستاییان	۳۳
B10	۲	همدلی و خویشتن داری ضعیف	۳۴
B11	۱	فعال نبودن روستاییان در امور مختلف روستا	۳۵
B12	۲	کاهش انگیزه ی تعاون در روستا	۳۶
B13	۳	زندگی یکنواخت در روستا	۳۷
B14	۲	وجود چشم انداز برای آینده	۳۸
B15	۱	نگرش مثبت نسبت به زندگی	۳۹
B16	۱	رسیدگی به حقوق شهروندی روستاییان	۴۰
B17	۱	شناخت قوانین و حقوق خویش	۴۱
B18	۳	آشنایی با قوانین در جهت پایمال نشدن حقوق خویش	۴۲
B19	۱	عدم تلاش به علت اقتصاد ضعیف در گذشته	۴۳
B20	۱	مشابه بودن وضعیت زندگی پدر و پسر	۴۴
B21	۱	عدم اطمینان از بهبود وضع موجود	۴۵
B22	۱	عدم پرداخت به موقع روستایان	۴۶
B23	۲	عدم استقلال روستاییان	۴۷
B24	۳	وابستگی به تجار محلی	۴۸
B25	۱	سختی زندگی در عشایر نسبت به روستا	۴۹
B26	۱	آسیب پذیری مشاغل روستایی	۵۰
B27	۳	کشاورزی سنتی	۵۱
B28	۲	عدم استفاده از تجهیزات پیشرفته ی کشاورزی	۵۲
B29	۱	بالا بودن نقش پسران نسبت به دختران	۵۳
B30	۲	دامداری، زراعت و باغبانی بر عهده ی پسران	۵۴
B31	۴	صنایع دستی و امور خانه بر عهده ی دختران	۵۵
B32	۱	تعصبات طایفه ای در روستا	۵۶
B33	۱	غرور بر بزرگان طایفه در روستا	۵۷
B34	۱	تعصبات طایفه ها و بروز اختلافات	۵۸
B35	۱	زندگی ساده در جامعه ی روستایی	۵۹
B36	۱	روستاییان مخالف تجدد	۶۰
B37	۲	افتخار به ارزش بومی	۶۱
B38	۲	بی بضاعتی روستاییان	۶۲
B39	۱	مشاغل روزمزدی	۶۳
B40	۳	مشاغل کم درآمد روستاییان	۶۴
C1	۲	خطر ورود گروه های معاند به منطقه	۶۵
C2	۴	روابط سیاسی ضعیف بین روستاییان و پلیس	۶۶
C3	۵	عملکرد ضعیف شورای روستا	۶۷
C4	۴	بی اعتمادی نسبت به نمایندگان مجلس	۶۸
C5	۲	بی توجهی به آیین ها و رسوم بومی	۶۹
C6	۴	نادیده گرفتن نقش قوم ها و اقلیت ها در امور سیاسی	۷۰

منبع: یافته های پژوهشی، ۱۳۹۸

بر اساس جدول بالا می توان دریافت که؛ ناتوانی در خرید دام، حمایت شرکت های تعاونی روستایی، اشتغال روستاییان توسط شرکت های خصوصی و کیفیت ضعیف آموزش در مدارس بالاترین فراوانی را نسبت به سایر کدها در تبیین ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر در جامعه ی روستایی شمشیر به خود اختصاص داده اند.

کد گذاری محوری

در کد گذاری محوری مفهیمی که با حروف مشابه در مرحله ی کدگذاری باز شناسایی شده اند، در این مرحله دسته بندی می شوند (جدول ۳).

جدول ۳- طبقات و زیر طبقات استخراج شده در کدگذاری محوری

طبقه	زیر طبقه	مفاهیم
شرایط علی	سطح پایین درآمد	ناتوانی در خرید دام
		ناتوانی در خرید ادوات کشاورزی
	مسکن نامناسب	کاهش قدرت خرید
		استحکام ضعیف مساکن
		فرسودگی سقف و دیوار مساکن
		به کار رفتن مصالح ابتدایی
	پایین بودن مساحت زمین های زراعی و دام	عدم استفاده از مصالح مقاوم
		پایین بودن کشت و کار کشاورزی
	حوادث احتمالی	تولید کم محصولات زراعی
		کمبود مرتع و کوهستانی بودن
		از بین رفتن محصول به علت تگرگ
		نوسان قیمت محصولات زراعی
آموزش نامناسب	نوسان قیمت دام در بازار	
	نوسان قیمت محصولات باغبانی	
	نبود دبیرستان در سطح روستا	
	ضعف در امکانات آموزشی	
بهداشت نامناسب	عدم برگزاری کلاس های آموزشی-ترویجی	
	افت تحصیلی	
	کیفیت ضعیف آموزش در مدارس	
اولویت پسران بر دختران	کمبود مراکز بهداشتی	
	ضعف در سیستم دفع زباله	
	آتش زدن زباله ها در جاده ی بالایی روستا	
	بالا بودن نقش پسران نسبت به دختران	
طایفه گرایی	دامداری، زراعت و باغبانی بر عهده ی پسران	
	صنایع دستی و امور خانه بر عهده ی دختران	
	تعصبات طایفه ای در روستا	
سنتی بودن	غرور بر بزرگان طایفه در روستا	
	تعصبات طایفه ها و بروز اختلافات	
تنگ دستی	افتخار به ارزش بومی	
	زندگی ساده در جامعه ی روستایی	
	روستاییان مخالف تجدد	
ارتباطات اجتماعی	بی بضاعتی روستاییان	
	مشاغل روزمزدی	
	مشاغل کم درآمد روستاییان	
	مشارکت و همکاری ضعیف روستاییان در روستا	
		همدلی و خویشتن داری ضعیف
		فعال نبودن روستاییان در امور مختلف روستا

شرایط ضمنی	ویژگی های ذهنی	کاهش انگیزه ی تعاون در روستا
		زندگی یکنواخت در روستا
		وجود چشم انداز برای آینده
امنیت	حمایت دولت، شرکت های تعاونی و خصوصی	نگرش مثبت به زندگی
		روابط سیاسی ضعیف بین روستاییان و پلیس
		خطر ورود گروه های معاند به منطقه
راهبرد ها	سیاست های اقتصادی دولت و سایر نهاد ها	پرداخت وام به روستاییان
		حمایت شرکت های تعاونی روستایی
		اشتغال توسط شرکت های خصوصی
آشنایی با قوانین و حقوق خویش	سیاست های اقتصادی دولت و سایر نهاد ها	رضایت نسبی روستاییان از عملکرد دولت
		بهبود اقتصاد روستا
		اولویت قرار دادن برنامه های عمران روستایی توسط دولت
بیکاری پنهان و کم کاری	آشنایی با قوانین و حقوق خویش	رسیدگی به حقوق شهروندی روستاییان
		شناخت قوانین و حقوق خویش
		آشنایی با قوانین در جهت پیمان نشدن حقوق خویش
فقر بین نسلی	بیکاری پنهان و کم کاری	نبود کار در فصول دوم سال
		عدم انجام مشاغل باربری
		نبود صنایع روستایی
وابستگی به دلان محلی	فقر بین نسلی	کمبود مراکز کارآفرینی در سطح روستا
		عدم تلاش به علت اقتصاد ضعیف در گذشته
		مشابه بودن وضعیت زندگی پدر و پسر
پیامد ها	وابستگی به دلان محلی	عدم اطمینان از بهبود وضع موجود
		عدم پرداخت به موقع روستاییان
		عدم استقلال روستاییان
مشارکت سیاسی ضعیف	آسیب پذیری زندگی روستایی و عشایری	وابستگی به تجار محلی
		سختی زندگی در عشایر نسبت به روستا
		آسیب پذیری مشاغل روستایی
بی توجهی به اقلیت ها و رسوم بومی	مشارکت سیاسی ضعیف	عدم استفاده از تجهیزات پیشرفته ی کشاورزی
		بی اعتمادی نسبت به نمایندگان مجلس
		عملکرد ضعیف شورای روستا
بی توجهی به حقوق قوم ها و اقلیت ها	بی توجهی به حقوق قوم ها و اقلیت ها	بی توجهی به آیین ها و رسوم بومی
		نادیده گرفتن نقش قوم ها و اقلیت ها در امور سیاسی

منبع: یافته های پژوهشی، ۱۳۹۸

ادوات کشاورزی و کاهش قدرت خرید است. روستاییان به علت کمبود درآمد قادر به خرید بسیاری از لوازم ضروری زندگی و کار خود نبودند. زیر طبقه ی مسکن نامناسب شامل مفاهیم؛ استحکام ضعیف مسکن، فرسودگی سقف و دیوار مسکن، به کار رفتن مصالح ابتدایی و عدم استفاده از مصالح مقاوم می باشد. بسیاری از روستاییان بیان می کردند که

مفاهیمی که به شرایط علی فقر در جامعه ی روستایی شمشیر مربوط می شوند، ده زیر طبقه ی اصلی را تشکیل می دهند که چهار مورد از این شرایط علی در زیر طبقه ی ساختار اقتصادی فقر و شش مورد از این شرایط علی در زیر طبقه ی ساختار اجتماعی فقر قرار دارند. زیر طبقه ی سطح پایین درآمد شامل مفاهیم؛ ناتوانی در خرید دام، ناتوانی در خرید

تنگ دستی مفاهیم؛ بی بضاعتی روستاییان، مشاغل روزمزدی و مشاغل کم درآمد روستاییان، اهمیت دارند. تنگ دستی در اکثر افراد مورد مطالعه بررسی شد و خود روستاییان بر آن واقف بودند. این شش زیر طبقه به همراه مفاهیم آن ها شرایط علی ساختار اجتماعی فقر در جامعه ی روستایی شمشیر را نشان می دهند. زمینه؛ در پژوهش حاضر محل وقوع پدیده ی فقر، روستای شمشیر از توابع شهرستان پاوه بود. طبق نظر روستاییان، وضعیت فقر آنان در طول زمان وجود داشته است. پدیده؛ بعضی از روستاییان فقر خود را در اثر عوامل ساختار اقتصادی و بعضی دیگر فقر خود را در اثر عوامل ساختار اجتماعی می دانستند. در کل تمامی روستاییان مورد مطالعه بر فقر خود تاکید داشتند. شرایط ضمنی فقر در جامعه ی روستایی شمشیر شامل سه زیر طبقه است که یکی از این زیر طبقه ها در ساختار سیاسی فقر و دو تا از این زیر طبقه ها در ساختار اجتماعی فقر وجود دارد. یکی از شروطی که تسهیل کننده ی راهبرد حمایت دولت است، بحث امنیت است، زیر طبقه ی امنیت شامل مفاهیم؛ روابط سیاسی ضعیف بین روستاییان و پلیس و خطر ورود گروه های معاند به منطقه خلاصه می شود. در واقع در سالیان اخیر با ورود گروه های معاند از کوه های مجاور به داخل این روستا که چند سالی امنیت روستا را تحت الشعاع قرار داده بودند، تا این که در سال ۹۶ دولت دست به کار شد و یک پاسگاه مرزی در نقطه ی بالای روستای شمشیر در جهت ایمنی روستاییان احداث کرد، این اقدام تا حدودی سبب بهبود امنیت در روستای شمشیر شد. زیر طبقه ی ارتباطات اجتماعی شامل مفاهیم؛ مشارکت و همکاری ضعیف روستاییان در روستا، همدلی و خویشتن داری ضعیف، فعال نبودن روستاییان در امور مختلف روستا و کاهش انگیزه ی تعاون در روستا است. ارتباطات اجتماعی در واقع سبب مشارکت روستاییان در امور روستا می شود، بیشتر روستاییان دلیل ارتباط کم خود را به وضع بد اقتصادی و سیاست های اقتصادی دولت نسبت می دهند، پس می توان عنوان کرد که فعال نبودن روستاییان ناشی از سیاست های اقتصادی دولت و عدم به کار گیری آن ها توسط مراکز دولتی، خصوصی و... است، پس دولت می تواند با به کار گیری روستاییان در مراکز دولتی، خصوصی و تعاونی های روستایی، نقش بارزی در مشارکت روستاییان داشته باشد. زیر گروه ویژگی های ذهنی شامل مفاهیم؛ زندگی یکنواخت در

مجبورند در طول سال بارها مساکن خود را تعمیر کنند. زیر طبقه ی پایین بودن مساحت زمین های زراعی و تعداد دام شامل مفاهیم، پایین بودن کشت و کار کشاورزی، تولید کم محصولات زراعی و کمبود مرتع و کوهستانی بودن است. پایین بودن سطح زمین روستاییان سبب کشت و کار کمتر و در نهایت پایین آمدن درآمد ماهانه ی آنان می شد. زیر طبقه ی حوادث احتمالی شامل مفاهیم؛ از بین رفتن محصولات به علت تگرگ، نوسان قیمت محصولات زراعی، نوسان قیمت دام در بازار و نوسان قیمت محصولات باغبانی می باشد. در واقع حوادث احتمالی نقش مهمی در کاهش درآمد روستاییان و حتی در مواقعی سبب ورشکستگی آنان می شد. این چهار زیر طبقه به همراه مفاهیم آن ها، شرایط علی ساختار اقتصادی فقر در جامعه ی روستایی شمشیر را تشکیل می دهند. زیر طبقه ی آموزش نامناسب شامل مفاهیم؛ نبودن دبیرستان در سطح روستا، ضعف در امکانات آموزشی، عدم برگزاری کلاس های آموزشی- ترویجی، افت تحصیلی و کیفیت ضعیف آموزش در مدارس است؛ که بنابر گفته ی روستاییان ضعف در آموزش یکی از علل مهم و اصلی افت تحصیلی فرزندان آنان می شد. زیر طبقه ی بهداشت نامناسب در مفاهیم؛ کمبود مراکز بهداشتی، ضعف در سیستم دفع زباله و آتش زدن زباله ها در جاده ی بالایی روستا خلاصه می شود. بیشتر روستاییان بیان داشتند که آتش زدن زباله سبب بیماری های مختلف در آنان شده است. در زیر طبقه ی اولویت پسران بر دختران به مفاهیم؛ بالا بودن نقش پسران نسبت به دختران، دامداری، زراعت و باغبانی بر عهده ی پسران و صنایع دستی و امور خانه بر عهده ی دختران، برخورد می کنیم. در واقع در روستای شمشیر همانند بیشتر روستاهای کشور، وظایف و امور خارج از خانه از قبیل، کشاورزی، زراعت، باغبانی، آبیاری و... بر عهده ی پسران و امور داخل خانه از جمله خانه داری، صنایع دستی و... بر عهده ی دختران می باشد. زیر طبقه ی طایفه گرایی شامل مفاهیم؛ تعصبات طایفه ای در روستا، غرور بر بزرگان طایفه در روستا و تعصبات طایفه ها و بروز اختلافات است. اختلافات طایفه ای سبب بروز مشکلات فراوان در بین آن ها می شود. زیر طبقه ی سنتی بودن در مفاهیم؛ زندگی ساده در جامعه ی روستایی، روستاییان مخالف تجدد و افتخار به ارزش بومی خلاصه می شود، روستاییان اصول، روش و دانش بومی را بر دانش وارداتی ترجیح می دهند و بلاخره در زیر طبقه ی

جامعه‌ی روستایی، وجود چشم انداز برای آینده و نگرش مثبت به زندگی است، در واقع اگر ویژگی‌های ذهنی که یکی از موارد آن نگرش مثبت است را در نظر بگیریم، می‌توان گفت که ویژگی‌های ذهنی تسهیل‌کننده‌ی راهبرد آشنایی با قوانین و حقوق روستاییان است چرا که نگرش مثبت به قوانین، شناخت قوانین و رعایت عملی قوانین در جامعه‌ی روستایی به بهتر شدن جامعه‌ی روستایی کمک خواهد کرد. راهبردهای فقر در جامعه‌ی روستایی شمشیر در سه زیر طبقه خلاصه می‌شود که دو تا از این زیرطبقه‌ها در ساختار اقتصادی فقر و یکی دیگر از آن‌ها در ساختار اجتماعی فقر قرار دارند. زیر طبقه‌ی حمایت دولت، شرکت‌های تعاونی و خصوصی در مفاهیم؛ پرداخت وام به روستاییان، حمایت شرکت‌های تعاونی روستایی از روستاییان و اشتغال روستاییان توسط شرکت‌های خصوصی خلاصه می‌شود. در واقع یکی از راهبردهایی که برای کاهش فقر در نظر گرفته شده است، حمایت دولت است. روستاییان با وجود این که از نظر اقتصادی و معیشتی شرایط خوبی نداشتند، اما از بعضی اقدامات دولت راضی بودند، سازمان‌هایی از جمله سازمان بهزیستی شهرستان پاوه و کمیته‌ی امداد امام (ره) شهرستان پاوه کمک‌های نقدی و غیر نقدی به روستاییان می‌کردند، همچنین دولت بعضی از روستاییان را در پروژه‌ی احداث سد در نزدیکی پاوه (سد داریان) به کار گرفته بود. زیر طبقه‌ی سیاست‌های اقتصادی دولت و سایر نهادها شامل مفاهیم؛ رضایت نسبی روستاییان از عملکرد دولت، بهبود اقتصاد روستا و اولویت قرار دادن برنامه‌های عمران روستایی توسط دولت، می‌باشد. در واقع اگر سیاست‌های دولت به نفع روستا باشد، سیطره دلالان از روستاییان کم تر می‌شود، این یکی از مواردی بود که روستاییان بیان می‌کردند، اگر دولت اقتصاد ما را سامان ببخشد، مجبور نخواهیم بود که از دلالان وام بگیریم. همچنین اگر سیاست اقتصادی دولت مناسب باشد، جامعه‌ی روستایی با پیامد آسیب‌پذیری زندگی روستایی مواجه نخواهد شد. زیر طبقه‌ی آشنایی با مفاهیم و حقوق خویش در مفاهیم؛ رسیدگی به حقوق شهروندی روستاییان، شناخت قوانین و حقوق خویش و آشنایی با قوانین در جهت پایمال نشدن حقوق خویش خلاصه می‌شود. آشنایی با قوانین و حقوق خویش سبب عدم تضعیف حقوق روستاییان و عدم وابستگی آنان به دلالان محلی می‌شود. پیامد‌های فقر در جامعه‌ی روستایی شمشیر در شش زیرطبقه خلاصه می‌شود

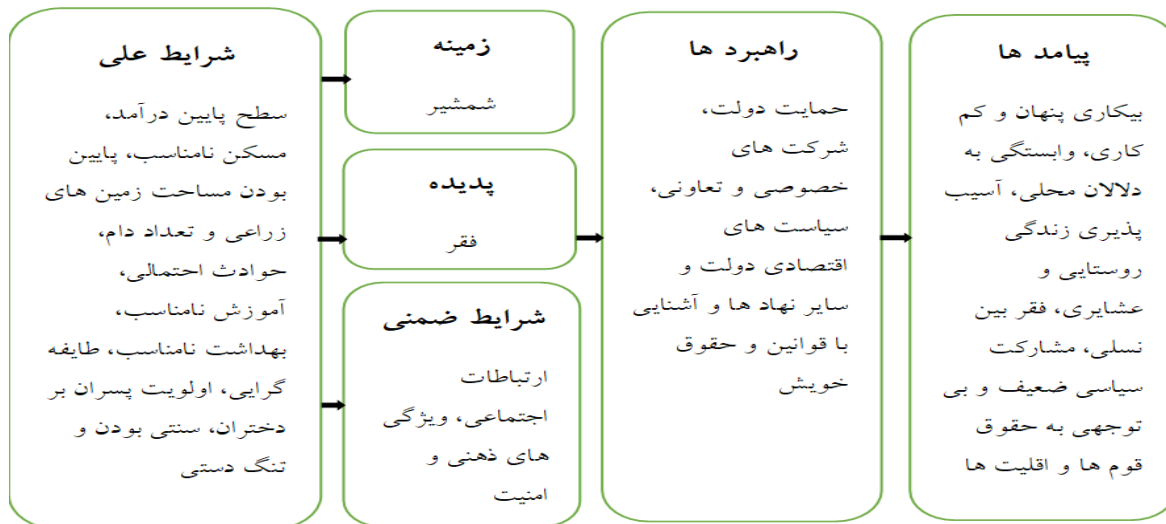
که سه تا از این زیرطبقه‌ها در ساختار اجتماعی فقر، یکی از آن‌ها در ساختار اقتصادی و دو تا از آن‌ها در ساختار سیاسی فقر وجود دارند. زیر طبقه‌ی بیکاری پنهان و کم‌کاری در مفاهیم؛ نبود کار در فصول دوم سال، عدم انجام مشاغل باربری، نبود صنایع روستایی و کمبود مراکز کارآفرینی در سطح روستا خلاصه می‌شود. زیر طبقه‌ی وابستگی به دلالان محلی شامل مفاهیم؛ وابستگی به تجار محلی، عدم پرداخت به موقع روستاییان و عدم استقلال روستاییان است. زیر طبقه‌ی آسیب‌پذیری زندگی روستایی و عشایری در مفاهیم؛ سختی زندگی در عشایر نسبت به روستا، آسیب‌پذیری مشاغل روستایی، کشاورزی سنتی و عدم استفاده از تجهیزات پیشرفته‌ی کشاورزی، خلاصه می‌شود. زیر طبقه‌ی فقر بین نسلی با مفاهیم؛ عدم تلاش به علت اقتصاد ضعیف در گذشته، مشابه بودن وضعیت اقتصادی پدر و پسر و عدم اطمینان از بهبود وضع موجود روبه‌رو است. زیر طبقه‌ی بیکاری پنهان و کم‌کاری و وابستگی به دلالان محلی پیامدهای اتخاذ راهبرد حمایت دولت، شرکت‌های خصوصی و... هستند. در واقع حمایت دولت علاوه بر تاثیر مثبت بر زندگی روستاییان سبب وابستگی آنان به دولت شده است. طبقه‌ی روستاییان، ما هر ماه منتظر این یارانه‌ها هستیم، حداقل می‌توانیم با آن قبض‌های خود را پرداخت کنیم. همین حمایت‌های دولت سبب می‌شود که حس کارآفرینی در آن‌ها شکوفا نشود و همیشه محتاج دولت باشند، از طرفی بعضی از روستاییان از کمک‌های دولت ناراضی بودند و بیان می‌کردند، کمک‌های دولت برای زندگی بخور نمیر ما کافی نیست. کمک گرفتن از دلالان محلی هم، سبب وابستگی روستاییان و بدهکار شدن آن‌ها می‌شود. آسیب‌پذیری زندگی روستایی و عشایری و فقر بین نسلی پیامد‌های اتخاذ راهبردهای سیاست‌های اقتصادی دولت و سایر نهادها هستند. در راهبردها اشاره کردیم که اگر سیاست اقتصادی دولت درست و در مسیر صحیح گام بردارد سبب پیشرفت روستاییان و زندگی آنان شده و از وابستگی آنان به دلالان محلی می‌کاهد؛ اما اگر سیاست‌های اقتصادی دولت در مسیر درستی نباشد و در واقع اقتصاد، اقتصادی معیشتی باشد، با پیامدهای مذکور مواجه هستیم؛ یعنی زندگی روستاییان در شرایط بد اقتصادی، آسیب‌پذیر تر از گذشته شده و در نهایت فقر در آن‌ها تداوم یافته و به نسل‌های آینده منتقل خواهد شد. زیر طبقه‌ی مشارکت سیاسی ضعیف شامل مفاهیم؛ بی‌اعتمادی نسبت به

شرایط ضمنی فقر در جامعه روستایی شمشیر هستند که به طور غیر مستقیم راهبردهای موثر بر ساختارهای فقر در جامعه ی روستایی شمشیر را تسهیل می کنند. در مقابل حمایت دولت، شرکت های تعاونی و خصوصی، سیاست های اقتصادی دولت و سایر نهاد ها، آشنایی با قوانین و حقوق خویش راهبردهایی در جهت کاهش فقر در روستای شمشیر هستند. حمایت دولت می تواند در جهت؛ اشتغال زایی در منطقه که به نوبه ی خود سبب اشتغال زایی جوانان روستایی می شود، ایجاد مراکز صنایع دستی و کارگاه های برگزاری دوره های آموزشی - ترویجی در زمینه های کشاورزی، باغداری و دامداری باشد. همچنین سیاست های اقتصادی دولت و سایر نهاد ها می تواند در جهت اعمال سیاست های حمایتی و تامین اجتماعی، اعمال سیاست های تشویق سرمایه گذاری در نیروی انسانی و هدایت استعداد ها و توانایی بالفعل و بالقوه ی گروه های کم درآمد و سیاست های تشویق رشد اقتصادی و افزایش درآمدها نظیر ایجاد زمینه های مناسب برای اعطای تسهیلات و امکانات سرمایه ای به واحدهای کوچک تولیدی و یا گروه ها و اقشار کم درآمد در جهت کاهش فقر در روستای شمشیر، موثر باشند.

نمایندگان مجلس و عملکرد ضعیف شورای روستا است و در نهایت زیر مجموعه ی بی توجهی به حقوق قوم ها و اقلیت ها در مفاهیم؛ بی توجهی به آیین ها و رسوم بومی و نادیده گرفتن نقش قوم ها و اقلیت ها در امور سیاسی، خلاصه می شود. این دو زیرطبقه که پیامدهای ساختار سیاسی فقر را تشکیل می دهند اتخاذ راهبرد آشنایی با قوانین و حقوق خویش را تسهیل می کنند. اگر روستاییان، با حقوق خویش، حقوق شهروندی در جامعه ی روستایی، قانون و مقررات در جامعه روستایی و دیگر قوانین مربوطه آشنایی داشته باشند، می توانند نقش پر رنگ تری در جامعه ی روستایی، انتخابات شورای روستایی و... داشته باشند و به بهبود جامعه ی خویش کمک نمایند.

کدگذاری انتخابی

ماحصل تجزیه و تحلیل مفاهیم و داده های موجود بر اساس پدیده ی فقر، ایجاد چندین پدیده بود. آموزش نامناسب، بهداشت نامناسب، طایفه گرایی، اولویت پسران بر دختران، سنتی بودن، تنگدستی، سطح پایین درآمد، مسکن نامناسب، پایین بودن مساحت زمین های زراعی و تعداد دام و حوادث احتمالی، شرایط علی فقر در جامعه ی روستایی شمشیر هستند و سبب تشدید فقر در روستای شمشیر می شوند. امنیت، ارتباطات اجتماعی و ویژگی های ذهنی از جمله

شکل ۱. مدل نهایی ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر در جامعه ی روستایی شمشیر

نتیجه گیری و پیشنهادها

با نگاهی به مدل نهایی می توان دریافت که علاوه بر عوامل ساختار اقتصادی و سیاسی، می توان به پر رنگ بودن نقش عوامل ساختار اجتماعی در تبیین فقر اشاره داشت. این نتیجه با نتیجه ی تحقیقات طالب و پیری (۱۳۹۴) همخوانی دارد. طالب و پیری (۱۳۹۴) در مطالعه ای به تبیین ساختار اجتماعی فقر از منظر فقرای روستایی (مطالعه ی موردی: روستای گنبد پیر محمد از توابع شهرستان ملکشاهی استان ایلام) پرداختند و به این نتیجه رسید که فقر در جوامع روستایی استان ایلام، ساختاری اجتماعی دارد. با توجه به مدل نهایی، مقوله ی محوری، فقر می باشد که کلیه ی مقولات دیگر را تحت پوشش قرار می دهد. همان طور که در شکل نشان داده شده، مدل نهایی این پژوهش از یک سری شرایط که شامل شرایط علی، زمینه و شرایط ضمنی می باشد، تشکیل شده که منجر به بروز کنش ها و تعاملاتی می شود. پیامدهای این کنش ها و تعاملات، بیکاری پنهان و کم کاری، وابستگی به دلالتان محلی، آسیب پذیری زندگی روستایی و عشایری، فقر بین نسلی، مشارکت سیاسی ضعیف و بی توجهی به حقوق قوم ها و اقلیت ها می باشد. این ها پیامدهای به کارگیری راهبرد های مربوط به پدیده ی فقر می باشند. از شرایط علی این مدل، می توان به سطح پایین درآمد، پایین بودن مساحت زمین های زراعی و تعداد دام، آموزش نامناسب و بهداشت نامناسب اشاره کرده که سبب ایجاد و تشدید فقر در روستای شمشیر می شوند. قرار گرفتن این شرایط در کنار هم در راستای هدفی واحد که تبیین کننده ی ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی فقر است، منجر به ایجاد یک سری کنش ها و تعاملاتی از قبیل؛ حمایت دولت، شرکت های خصوصی و تعاونی و سیاست های اقتصادی دولت و سایر نهادها در جهت کاهش فقر در روستای شمشیر می شوند. یافته های پژوهش با نتایج تحقیقات طالب و پیری (۱۳۹۴) که نشان دادند، نقش راهبردی حمایت های دولتی، سازمان های خصوصی و اخذ وام می توانند در جهت کاهش فقر به روستاییان کمک کنند، تطابق دارد. یافته های این پژوهش با نتایج یافته های طالب و پیری (۱۳۹۴) که نشان دادند مشکلات آموزشی، بهداشتی، ضعف قدرت چانه زنی با دستگاه های دولتی، قناعت و تضعیف شبکه ها از مهمترین شرایط علی فقر هستند، همخوانی دارد. یافته های

پژوهش با نتایج تحقیقات (2011) Lelkes et al که نشان داد؛ ارتباطات اجتماعی، نگرش مثبت به زندگی و امید به بهبود وضع موجود از جمله شرایط ضمنی تسهیل کننده ی راهبردهای فقر هستند، همخوانی دارد. یافته های پژوهش با نتایج تحقیقات Mercier & Verwimp (2017) همخوانی دارد. آن ها در مطالعات خود بر پیامدهای بیکاری پنهان، عدم انجام کار گروهی و تداوم فقر تاکید داشته اند.

در این راستا پیشنهادهای زیر ارائه می گردد:

- ایجاد دوره های سواد آموزی و بازآموزی برای روستاییان کم سواد یا بی سواد؛
- ترویج و توسعه ی کارآفرینی و توانمندسازی فقرا و اقشار کم درآمد؛
- ترویج اعتماد اجتماعی در روستا (میزان اعتماد مردم به شورای روستا و...)
- ایجاد فضای مناسب برای مشارکت همه جانبه ی روستاییان؛
- و
- توجه به آیین و رسوم محلی و توجه بیشتر به نقش اقوام و اقلیت ها.

منابع

۱۱. نیازی، م و عشایری، ط (۱۳۹۵). داغ فقر (فقر به مثابه ی داغ اجتماعی). تهران: سخنوران.
12. Allen, R. (2017). Absolute Poverty: When Necessity Displaces Desire. *American Economic Review*, 107 (12): 705-721.
13. Chambers, R. (2011). *The voice of the poor, the cry for change* (Translated by Mustafa Azia and Jamal Rahmati Pour). Tehran: Kayhan Publishing Company. (Persian)
14. Clarke, A. Hamilton, C. Jones, M. Muir, K. (2017). *Poverty, evictions and forced moves*. York: Joseph Rowntree Foundation.
15. Dauda, R. (2017). Poverty and Economic Groth in Nigeria: Issue and policies. *Journal of Poverty*, 21(1): 61-79.
16. Francis, B. Booth, L. McGuinness, F. (2019). *Poverty in the Uk*. House of Commons in Library, Briefing paper 7096. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN07096/SN07096.pdf>.
17. Krishna, A. (2011). Characteristics and patterns of intergenerational poverty traps and escapes in rural north India. CRPC working paper No 189.
18. Lelkes, o. et al. (2011). The Factors Affecting the Risk of Poverty and Inequalities in Income Distribution. Network on Income Distribution and Living conditions, www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b243.pdf.
19. Mcareavey, R. (2019). Unravelling the complexities of poverty in a New Immigration Destination: migrants in Northern Ireland. In: Gaisbauer HP, schweiger 23(8): 3-26.
20. Mercier, M. and Verwimp, P. (2017). Are We Counting All the Poor? Accounting for the Intra-Household Allocation of Consumption in Burundi. *Journal of Demographic Economics* 83 (3): 307-27.
21. Munoz, B. (2018). No. 70% of the world s Poor Aren t Women, but that Dosent Mean Poverty isn t Sexist. lets Talk Development, March 8.
22. Shortall, S. and Brown, D.L. (2019). Thinking about rural inequality in rural areas: beyond social exclusion? *Social rural* 52(4): 377- 397.
23. Thiede, B. Butler, J. Brown, D. L. Jensen, L. (2019). *Income Inequality across the Urban _ Rural Continuum, 1970-2016*. Presented to the Population Association of America, Austin, Texas.
۱. ازکیا، م و ایمانی جرجانی، ح (۱۳۹۰). روش کاربردی تحقیق، کاربرد نظریه ی بنیانی. تهران: انتشارات کیهان.
۲. پور طاهری، م و طالبی، ح و رکن الدین افتخاری، ع (۱۳۹۰). تحلیل عوامل اقتصادی و اجتماعی موثر بر کاهش فقر روستایی با تاکید بر فقر غذایی، بخش خلیجستان استان قم. فصل نامه ی برنامه ریزی و آمایش فضا، ۱(۲)، ص ۶۱-۸۰.
۳. حسن زاده، ع (۱۳۷۹). بررسی اقتصادی فقر روستایی و عوامل موثر بر آن در ایران. پایان نامه ی دوره ی کارشناسی ارشد، رشته ی اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تهران.
۴. سالنامه ی آماری استان کرمانشاه (۱۳۹۵). تهران: مرکز آمار ایران.
۵. سالنامه ی آماری استان کرمانشاه (۱۳۹۶). تهران: مرکز آمار ایران.
۶. سالنامه ی آماری استان کرمانشاه (۱۳۹۷). تهران: مرکز آمار ایران.
۷. سالنامه ی آماری استان کرمانشاه (۱۳۹۸). تهران: مرکز آمار ایران.
۸. طالب، م و پیری، ص (۱۳۹۴). تبیین ساختار اجتماعی فقر از منظر فقرای روستایی و گونه شناسی آن (مورد مطالعه: روستای گنبد پیرمحمد از توابع شهرستان ملکشاهی _ استان ایلام). فصل نامه ی بررسی مسائل اجتماعی ایران، ۵(۲)، ص ۲۱۹-۲۴۲.
۹. قاسمیان، س (۱۳۸۵). کاهش فقر در ایران: چالش ها و افق ها. فصل نامه ی علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، ۵(۱۸)، ص ۱-۳۳.
۱۰. محمدی، م.ع و و دادهیر، ا و سیفی، ع.ر و مشتاق، ر (۱۳۹۱). فرا تحلیلی مطالعات فقر در ایران. فصلنامه ی رفاه اجتماعی، ۱۱ (۴۵)، ص ۷-۴۳.